ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Մանկավարժություն և հոգեբանություն
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ _Լ.Գ.Բաղդասարյան_ /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № _14_

«_06_» _02_ 2024_ թ.

______ՄՀ/բ 132_Մանկավարժություն_______ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն 011401.00.6 Մասնագիտական մանկավարժություն
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր 011401.19.6 հայոց լեզու և գրականություն
011401.20.6 ռուսաց լեզու և գրականություն
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ _____մանկավարժության բակալավր___________
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ _մանկավարժության և հոգեբանության______
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ ______առկա__________
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ առկա **_3-րդ, 1-ին կիսամյակ__________________**
հեռակա _____________________________________

Դասախոս(ներ)՝ _Ք.Ս.Վիրաբյան_____________________
/անուն, ազգանուն/

Էլ.հասցե/ներ**__kvirabyan60@gmail.com**

Վանաձոր- 2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում ………………………………
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները ………………………………………
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները ………………………………………
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները ……………………………… …
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների ……………………………………………… …
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը ……………………………………………… …
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները ……………………………… …
8. Դասավանդման մեթոդներ……………………………………………………… …
9. Ուսումնառության մեթոդները ………………………………………………… …
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը ……………………………………………………………………… …
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ…………………
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ……………………………………… …
    12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ …
    12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ…………………………………………… …
    12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ…………………………………………………………………… …
    12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ ……… …
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում………………… …
14. Գնահատում……………………………………………………………………… …
    14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում………………………………… …
    14.2. Հարցաշար……………………………………………………………… …
    14.3. Գնահատման չափանիշներ…………………………………………… …
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ……………………………………… …

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].

«Մանկավարժություն» դասընթացը կարևորվում է դաստիարակության և ուսուցման բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է

023.101.01 .6 հայոց լեզու և գրականություն

023.102.01. .6 ռուսաց լեզու և գրականություն

կրթական ծրագրերի ուսումնական պլանի «**Հատուկ մասնագիտական**» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն

Ապագա ուսուցիչներին զինել մանկավարժական տեսական գիտելիքները արդյունավետ կիրառելու կարողություններով և հմտություններով, ընդարձակել նրանց մանկավարժական աշխարհայացքը, զարգացնել մանկավարժական վերլուծական, համադրական և ստեղծագործական կարողությունները: Ձևավորել մանկավարժական ցանկացած իրավիճակում արագ կողմնորոշվելու կարողություն:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են .

1.Ուսանողներին զինել մանկավարժության օբյեկտի, առարկայի, խնդիրների վերաբերյալ գիտելիքներով, որոնք հնարավորություն կտան հնարավորինս լավ պատկերացնելու մանկավարժագիտության կարևորությունը, հանդիպող դժվարությունները, այն դիտարկել գիտությունների ընդհանուր համակարգում,

2.պատկերացում կազմել ուսուցչի մասնագիտության արդի խնդիրների, բարդությունների մասին,

3.գիտելիքներ ստանալ անձի զարգացման և ձևավորման գործընթացի մասին, առավել մանրամասն ծանոթանալ կրտսեր, միջին և ավագ դպրոցականների տարիքային շրջափուլերին:

4.Կարևոր են նաև ժամանակակից մանկավարժական տեսությունների ընձեռած գիտելիքները, որոնց մանկավարժական ասպեկտը հնարավորություն է տալիս խորացնելու ուսանողների գիտելիքները այս ասպարեզում:

5.Գտնել նոր ուղիներ, միջոցներ երեխայի իմացական ակտիվությունը, ստեղծագործական կարողությունների զարգացումը խթանելու համար, նպաստել ուսումնադաստիարակչական գործընթացը առավել արդյունավետ դարձնելու աշխատանքներին.

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/.

«Մանկավաժություն» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների դպրոցական դասընթացներից ձեռք բերած գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների առկայությունը

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ կոմպետենցիաները.

«Մանկավարժություն» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

Գիտելիք

- *մանկավարժության առարկան, հիմնական հասկացությունները, կարևորագույն խնդիրները,*
- *մանկավարժության գիտահետազոտական մեթոդները,*
- *անձնավորության զարգացման և ձևավորման գործոնները,*
- *անձնավորության զարգացման տարիքային փուլերը,*
- *կրթության բովանդակության ընդհանուր բնութագիրը,*
- *ուսուցման գործընթացի էությունը,*
- *ուսուցման սկզբունքները,*
- *ուսուցման մեթոդները և միջոցները,*
- *ուսուցման կազմակերպման ձևերի էվոլյուցիոն զարգացումը,*
- *դասը որպես ուսուցման կազմակերպման հիմնական ձև,*
- *ուսուցման գործընթացի ախտորոշումն ու վերահսկումը,*
- *ուսուցման ժամանակակից մեթոդների ու տեխնոլոգիաների կիրառումը դպրոցում,*
- *դաստիարակության նպատակի հիմնախնդիրը,*
- *դաստիարակության գործընթացի էությունը, առանձնահատկությունները,*
- *դաստիարակության օրինաչափությունները, սկզբունքները,*
- *դաստիարակության մեթոդները և կազմակերպման ձևերը,*
- *դաստիարկության բաղադրամասերը,*
- *դպրոցավարություն,*
- *տնօրենի գործառույթները*
- *դպրոցում գործող խորհուրդները:*
-

Հմտություն

- *ներկայացնել մանկավարժության հիմնական հասկացությունները,*
- *արդյունավետ օգտել մանկավարժության գիտահետազոտական մեթոդներից,*

---

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf
Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան։

- *իմաստավորել անձի զարգացման գործոնները,*
- *իմաստավորել անձի զարգացման տարիքային շրջափուլերը,*
- *իմաստավորել ուսուցման և դաստիարակության կազմակերպման օժանդակ ձևերը,*
- *ներկայացնել արդի գնահատման համակարգը,*
- *ներկայացնել ուսուցման ժամանակակից տեխնոլոգիաները,*
- *կարևորել ուսուցչին ներկայացվող կոմպետենցիաները,*
- *արագ կողմնորոշվել տարաբնույթ դաստիարակչական իրավիճակներում,*
- *տիրապետի մանկավարժական տեխնիկային,*
- *տիրապետի դպրոցի կառավարման հիմունքներին:*

Կարողունակություն

- *մանկավարժության հիմնական հասկացությունների բնութագրմանը,*
- *տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելուն*
- *ուսուցման և դաստիարակության մեթոդների ու տեխնոլոգիաների իմաստավորմանը,*
- *ուսուցման և դաստիարակության սկզբունքների իմաաստավորմանը,*
- *տնօրենի, փոխտնօրենների, ուսուցիչ-դաստիարակի կոմպետենցիաների գաղափարագրմանը*
- *մանկավարժական վարպետությանը:*

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

<u>Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ</u>

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

1. *վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,*
2. *կազմակերպելու և պլանավորելու ունակություն,*
3. *հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ,*
4. *մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,*
5. *տեղեկատվությունը կառավարելու ունակություն,*
6. *մանկավարժական խնդիրների լուծում,*
7. *որոշումների ընդունում:*

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

1. *գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,*
2. *հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,*
3. *սովորելու ունակություն,*
4. *նոր իրավիճակներին հարմարվելու ունակություն,*
5. *նոր գաղափարներ առաջ քաշելու (ստեղծագործելու) ունակություն,*
6. *առաջնորդի հատկություններ,*
7. *ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,*
8. *նախագծեր մշակելու և դրանք կառավարելու ունակություն,*
9. *նախաձեռնողականություն և ձեռներեցություն,*
10. *որակի կարևորության գիտակցում,*

հաջողության ձգտում:

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

1. *դրսևորել մասնագիտության պատմության և հիմունքների իմացություն,*
2. *հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,*
3. *համապատասխան համատեքստում ընկալել և մեկնաբանել նոր տեղեկատվությունը,*
4. *ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,*
5. *հասկանալ և օգտագործել քննադատական վերլուծության տեսությունների զարգացման մեթոդները,*
6. *կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,*
7. *ցուցաբերել ուսումնասիրման ոլորտում հետազոտությունների որակի իմացություն,*
8. *հասկանալ գիտական տեսությունների ստուգման փորձարարական դիտարկիչ միջոցների արդյունքները:*
9. *դրսևորել ժամանակակից խոր գիտելիքներ մասնագիտական ոլորտում,*
10. *քննադատորեն գնահատել և մեկնաբանել տեսության ու պրակտիկայի նորագույն ձեռքբերումները,*
11. *տիրապետել ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանալ մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,*
12. *ունակ լինել ուրույն, թեկուզ և փոքր ներդրում կատարելու տվյալ առարկայական ոլորտում,*
13. *ցուցաբերել ինքնուրույնություն և ստեղծագործական մոտեցում տվյալ առարկայական ոլոտում գործունեություն ծավալելիս,*
14. *տիրապետել տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:*

Դասընթացի ընթացքում կիրականանա ծրագրի ավարտական պահանջներով նախատեսված հետևյալ ուսուցչական կոմպետենցիաների զարգացումը՝

1. հանձնառություն սովորողների առաջադիմության և ձեռքբերումների նկատմամբ **(Ու1),**
2. ուսուցման ժամանակակից մեթոդները և տեխնոլոգիաները ուսումնասիրելու, ներդնելու կարողություն **(Ու2),**
3. առարկայական գիտելիքներին տիրապետելու կարողություն **(Ու4),**
4. ուսուցման բարենպաստ միջավայր ստեղծելու կարողություն **(Ու5),**
5. ժամանակը արդյունավետ օգտագործելու հմտություն **(Ու6),**
6. սեփական գործունեության արդյունքները գնահատելու և վերլուծելու կարողություն **(Ու7),**

7. մասնագիտական կատարելագործման անհրաժեշտության գիտակցում (**Ու8**),

8. համագործակցության միջոցով միջառարկայական խնդիրներ լուծելու կարողություն (**Ու9),**

Առարկայի ուսուցման գործընթացը ուղղված է հետևյալ ընդհանրական միջանձնային կոմպետենցիաների (այսուհետ ՄՁԿ) ձևավորմանը:

1. *քննադատական վերլուծության և ինքնաքննադատման ունակություն,*
2. *թիմային աշխատանք,*
3. *միջանձնային ունակություններ,*
4. *միջառարկայական թիմում աշխատելու ունակություն,*
5. *այլ ոլորտների փորձագետների հետ շփվելու ունակություն,*
6. *բազմաձևության և բազմամշակութայնության ընդունում,*
7. *միջազգային միջավայրում աշխատելու ունակություն,*
8. *բարոյական արժեքներ:*

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].

«Մանկավարժություն» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մանկավարժության մասնագիտական գործունեության ընթացքում, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և ուսումնադաստիարակչական գործունեության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	5 կրեդիտ/150ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ	ժամաքանակ
Դասախոսություն	32	
Գործնական աշխատանք		

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

Սեմինար պարապմունք	24	
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք	94	
Ընդամենը	150	
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	Քննություն	

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները[4] .
   - **Դասախոսություն**
   - **Սեմինար պարապմունքներ**
   - **Ինքնուրույն աշխատանք**

   Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝
   - Ռեֆերատ – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):

   - Կլոր սեղան – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի , ուհամադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
   - Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:

   - Հարցի նախապատրաստման մոդել –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
   - **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
   - Աշխատանքային տետր – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
   - Զեկույց – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
   - **Մանկավարժական խնդիր-առաջադրանքներ , իրավիճակներ –պրոբլեմային իրավիճակ է, որն առաջանում է աշակերտների, աշակերտի և ուսուցչի, ուսուցչի և ծնողի միջև փոխհարաբերությունների ընթացքում:**

8. **Դասավանդման մեթոդներներն են՝**[6] հիմնահարցային դասախոսություն,

[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում….

[7] Ներկայացված են օրինակներ։ Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել։

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[8].

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	Մանկավարժության օբյեկտը, առարկան և խնդիրները	2	2			
2.	Անձնավորության զարգացումը և դաստիարակությունը	4	2			
3.	Դաստիարակության նպատակի հիմնախնդիրը մանկավարժության մեջ	2	2			
4.	Ուսուցման գործընթացի էությունը, սկզբունքները	2	2			
5.	Ուսուցման մեթոդները	4	2			
6.	Դաստիարակության գործընթացի էությունը	2	2			
7.	Դաստիարակության սկզբունքները	2	2			
8.	Դաստիարակության մեթոդները	4	2			
9.	Աշակերտական կոլեկտիվի ձևավորումը	2	2			
10.	Բարոյական դաստիարակություն	2	2			
11.	Աշխ., ֆիզ., գեղ., սեռ. և այլ դաստիարակություններ	4	2			
12.	Դպրոցի կառավարման հիմունքներ	2	2			
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		32	24			

[8] Նման է օրացուցային պլանին

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Յու. Ամիրջանյան, Ա. Ա. Սահակյան, Մանկավարժություն,	Ե.2004
2.	Ն. Ե. Կովալյով, Բ. Ֆ. Ռայսկի, Ն.Ա.Սորոկին, Մանկավարժության ներածություն	
3.	Գ. Ե. Ղույումչյան, Մանկավարժություն, 1,2 գիրք	Ե. 2005
4.	Յու. Կ. Բաբանսկի, Մանկավարժություն, հատոր 1-2,	Ե. 1986
5.	Վ. Ա. Կրուտեցկի, Մանկավարժական հոգեբանության հիմունքներ,	Ե.1976
6.	Ս. Պ. Մանուկյան, Մանկավարժական ընդհանուր հիմունքներ,	Ե.1999
7.	Լեոնտև, Հոգեկանի զարգացման պրոբլեմները,	Ե. 1968
8.	А. С. Макаренко, Педагогическая поема,	М. 1979
9.	Сластенин В. А., Исаев И. Ф., Мищенко А. И., Шиянов Е. Н., Педагогика,	М., 2004
10.	И. П. Подласый, Педагогика,	М. 2003
11.	Б. П. Есупова, Основы дидактики,	М. 1967
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		

1.	Յան Ամոս Կոմենսկի «Մեծ դիդակտիկա»,	Երևան, 1962թ.
2.	Ժ.Ժ. Ռուսսո «Էմիլ կամ դաստիարակության մասին», 2 հատոր,	Երևան, 1960թ.,1962թ..,
3.	Դ. Ուշինսկի «Մանկավարժական ընտիր երկեր», 2 հատոր,	Երևան, 1958թ., 1959թ.
4.	Խ. Աբովյան «Պատմություն Տիգրանի կամ բարոյական խրատներ հայ մանուկներին»	
5.	Մանուկ Մկրտչյան ՙՀՀ կրթակարգը և պետական չափորոշիչները՚	Երևան,2004
6.	Ա.Մ.Մանուկյան, Մ.Մ.Մանուկյան, Մանկավարժական տեխնիկա և տեխնոլոգիա	Երևան, 2000
7.		
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.		
2.		

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[9]
1.	*Մանկավարժագիտության օբյեկտը, առարկան և մեթոդները*	1.Մանկավարժության ծագումն ու զարգացումը, օբյեկտը, առարկան, խնդիրները 2.Մանկավարժության հիմնական հասկացությունները, գիտահետազոտական մեթոդները	2	ՊԳ 1,2,3,4,9,10,

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.	Անձնավորության ձևավորման գործընթացը	Ժառանգականություն, միջավայր, դաստիարակություն: Տարբեր տարիքային խմբերի ընդհանուր բնութագրերը: Տարիքային շրջաբաժանումը ժամանակակից մանկավարժության մեջ	4	ՊԳ 1,2,3,4,5,7,9,10,ԼԳ 2
3.	Դաստիարակության նպատակի հիմնախնդիրը մանկավարժության մեջ	Դաստիարակության նպատակի վերաբերյալ դասական մանկավարժների մոտեցումները	2	ՊԳ 1,2,3,4,9,10,
4.	Ուսուցման գործընթացի էությունը, սկզբունքները	Դիդակտիկայի առարկան, խնդիրները, հիմնական հասկացությունները: Ուսուցման գործընթացի գործառույթները	2	ՊԳ 1,2,3,4,9,10,11,ԼԳ 1,3
5.	Ուսուցման մեթոդները	Ուսուցման մեթոդներ, դասակարգումը, խոսքային, գործնական և զննական մեթոդներ	2	ՊԳ 1,2,3,4,9,10,11, ԼԳ1,3
6.	Դաստիարակության գործընթացի էությունը	1.Դաստիարակության ծագումը, հասարակական-պատմական բնույթը: Դաստիարակության իմաստները, վերադաստիարակություն, ինքնադաստիարակություն, բնութագրական հատկանիշները, Դաստիարակության գործընթացի հիմնական օրինաչափությունները; Դաստիարակության գործընթացի	2	ՊԳ 1,2,3,4,9,10,ԼԳ2

		շարժիչ ուժերը: Դաստիարակության գործընթացի հիմնական առանձնահատկությունները		
7.	Դաստիարակության սկզբունքները	Դաստիարակչական գործընթացի սկզբունքները, դրանց ներկայացվող պահանջները: Մարդասիրություն, բնահարմարություն, տարիքի հաշվառում, ներգործությունների միասնություն, սկզբունքներին ներկայացվող պահանջները	2	ՊԳ 1,2,3,4,9,10,
8.	Դաստիարակության մեթոդները	Դաստիարակության մեթոդների ընդհանուր բնութագիրը: Ընդհանուր հասկացողություն դաստիարակության մեթոդների, հնարների և միջոցների մասին: Դաստիարակության մեթոդների կիրառման արդյունավետության պայմանները: Դաստիարակության մեթոդների ժամանակակից դասակարգումը:	4	ՊԳ 1,2,3,4,9,10,
9.	Աշակերտական կոլեկտիվի ձևավորումը	Դաստիարակության ձևերը, կոլեկտիվի առանձնահատկություններ, զարգացման փուլեր, միջանձնային հարաբերություններ,	2	ՊԳ 1,2,3,4,8,9,10,

		հեռանկարային գծեր, զուգահեռ ներգործություն		
10.	Բարոյական դաստիարակություն	Հասկացողություն բարոյական դաստիարակության մասին: Բարոյական դաստիարակության նպատակը, խնդիրները և բովանդակությունը: Բարոյական դաստիարակության ուղիներն ու միջոցները: Բարոյական զգացմունքների դաստիարակումը: Աշակերտների սեռական դաստիարակություն:	2	ՊԳ 1,2,3,4,9,10,ԼԳ4
11.	Աշխ., ֆիզ., գեղ., սեռ. և այլ դաստիարակություններ	Հասկացողություն գեղագիտության և գեղագիտական դաստիարակության մասին: Գեղագիտական դաստիարակության խնդիրները և բովանդակությունը: Գեղագիտական դաստիարակության մեթոդները և միջոցները: .Ֆիզիկական կուլտուրան և սպորտը որպես գեղագիտական դաստիարակության միջոց: Ստեղծագործական ընդունակությունների զարգացումը և գեղագիտական գործունեության կազմակերպումը: Աշխատանքային դաստիարակության հիմնական խնդիրները, բովանդակությունը: Աշակերտների	4	ՊԳ 1,2,3,4,9,10,

		աշխատանքային գործունեության կազմակերպումը:		
12.	Դպրոցի կառավարման հիմունքներ	Ժողովրդական կրթության կառավարման ու ղեկավարման ընդհանուր հիմունքներ: Դպրոցի ուսումնադաստիարակչական աշխատանքի ղեկավարումը: Ուսուցիչը դպրոցի կառավարման համակարգում: Աշխատանքների պլանավորում, ղեկավարման ոճեր	2	ՊԳ 1,2,3,4,9,10,

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
1.	Մանկավարժագիտության առարկան, օբյեկտը, ուսումնասիրության մեթոդները	մանկավարժության առարկան, խնդիրները, մանկավարժի մասնագիտության արժևորումը տարբեր ժամանակներում մանկավարժների դասականների մոտեցումները և	2	հարցում, ինքնաստուգում	ՊԳ 1,2,3,4,9,10,

[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		ժամ. բնորոշումները			
2.	Անձնավորության ձևավորման գործընթացը	անձի զարգացման փուլերը տարբեր մոտեցումներ տարիքայինպարբերացմանը դաստիարակությունը որպես անձի ձևավորման գործոն	2	ռեֆերատների ընթերցում և քննարկում	ՊԳ 1,2,3,4,5,7,9,10,
3.	Դաստիարակության նպատակի հիմնախնդիրը մանկավարժության մեջ	Դաստիարակության նպատակի բնութագիրը տարբերժամանակներում դաստիարակության օրինաչափությունները և դաստիարակության կողմերը	2	Ինքնուրույն ուսումնասիրություններ	ՊԳ 1,2,3,4,9,10,
4.	Ուսուցման գործընթացի էությունը, սկզբունքները	Հասկացություն դիդակտիկայի մասին: Ուսուցման տեսության մեթոդաբանական հիմքը: Ուսուցման գործընթացի հիմնական օղակները: Ուսուցման գործընթացի հիմնական օրինաչափությունները: Ուսուցման գործընթացի գործառույթները	2	Ռեֆերատների քննարկում, քարտեզագրման մեթոդով աշխատանք	ՊԳ 1,2,3,4,9,10,11ԼԳ1

		Հասկացողություն ուսուցման սկզբունքների և կանոնները մասին: Զննողականության սկզբունքը: Գիտակցության, ակտիվության և ինքնուրույնության սկզբունքը: Համակարգվածության և հաջորդականության սկզբունքը: Գիտելիքների կայունության սկզբունքը: Մատչելիության սկզբունքը: Ուսուցման սկզբունքների միասնությունը			
5.	Ուսուցման մեթոդները	Ուսուցման մեթոդների դասակարգումը: Խոսքային մեթոդներ, զննական մեթոդներ, վարժությունների մեթոդներ	2	Սխեմայով կազմել մեթոդները	ՊԳ 1,2,3,4,9,10,11 ԼԳ1,3
6.	Դաստիարակության գործընթացի էությունը	դաստիարակության առանձնահատկությունները, շարժիչ ուժերը, օրինաչափությունները	2	Հարցում, ինքնաստուգում	ՊԳ 1,2,3,4,9,10,
7.	Դաստիարակության սկզբունքները	Սկզբունք տերմինի սահմանումը: Դաստիարակության սկզբունքներին ներկայացվող պահանջները, փոխադարձ կապը: Մարդասիրական	2	Աղյուսակներով աշխատանք	ՊԳ 1,2,3,4,9,10,

		մոտեցման սկզբունքը: Դրականի վրա հենվելու սկզբունքը: Բնահարմարության սկզբունքը: Տարիքային ¨ անհատական առանձնահատկությունների հաշվառման սկզբունքները: Դաստիարակության կապը կյանքի աշխատանքի հետ: Դաստիարակչական ներգործությունների միասնության սկզբունքը: Դաստիարակության հասարակական ուղղվածության սկզբունքը: Սկզբունք տերմինի սահմանումը: Դաստիարակության սկզբունքներին ներկայացվող պահանջները, փոխադարձ կապը: Մարդասիրական մոտեցման սկզբունքը: Դրականի վրա հենվելու սկզբունքը: Բնահարմարության սկզբունքը: Տարիքային ¨ անհատական առանձնահատկությունների հաշվառման սկզբունքները: Դաստիարակության կապը կյանքի աշխատանքի հետ: Դաստիարակչական ներգործությունների միասնության սկզբունքը: Դաստիարակության			

		հասարակական ուղղվածության սկզբունքը:			
8.	Դաստիարակության մեթոդները	Թեման խորությամբ ուսումնասիրելու համար անհրաժեշտ է տարբերակել մեթոդ, միջոց, հնար հասկացությունները: : Հիմնավորել մեթոդների դասակարգման անհրաժեշտությունը: Մանրամասն ներկայացնել խրախուսանքի և պատժի մեթոդների կիրառման պայմանները՝ հիմք ընդունելով մարդասիրական /հումանիստական/ մոտեցման և բնահարմարության սկզբունքները:	2	Խմբային աշխատանք	ՊԳ 1,2,3,4,9,10,
9.	Աշակերտական կոլեկտիվի ձևավորումը	Կոլեկտիվի ընդհանուր բնութագիրը: Դաստիարակության ձևերը: Կոլեկտիվի և անձնավորության հիմնախնդիրը մանկավարժության մեջ: Կոլեկտիվի հատկանիշները, հիմնական գծերը: Կոլեկտիվի ձևավորման և դաստիարակության ուղիները: Հարաբերությունները կոլեկտիվում: Կոլեկտիվի	2		ՊԳ 1,2,3,4,8,9,10,

		զարգացման դինամիկան և փուլերը, ավանդույթների հաստատում: Կոլեկտիվի կազմակերպող, դաստիարակող և խթանող գործառույթները: Հեռանկարային գծերի համակարգը: Զուգահեռ ներգործության սկզբունքը:			
10.	Բարոյական դաստիարակություն	Ընդհանուր պատկերացում բարոյական դաստիարակության մասին: Բարոյական դաստիարակության նպատակը, խնդիրները, ուղիները և միջոցները	2	Ռեֆերատների քննարկում, ինքնաստուգում	ՊԳ 1,2,3,4,9,10,ԼԳ2,4
11.	Աշխ., ֆիզ., գեղ., սեռ. և այլ դաստիարակություններ	Ընդհանուր պատկերացում աշխատանքային, ֆիզիկական, գեղագիտական, բնապահպան և այլ դաստիարակությունների մասին: Այդ դաստիարակությունների նպատակը, խնդիրները, ուղիները և միջոցները	2	Ռեֆերատների քննարկում, ինքնաստուգում	ՊԳ 1,2,3,4,9,10,ԼԳ2,4
12.	Դպրոցի կառավարման հիմունքներ	Ժողովրդական կրթության կառավարման ու ղեկավարման ընդհանուր հիմունքներ: Դպրոցի ուսումնադաստիարակչական աշխատանքի ղեկավարումը: Ուսուցիչը դպրոցի կառավարման համակարգում:	2	Ռեֆերատների քննարկում, ինքնաստուգում	ՊԳ 1,2,3,4,9,10,ԼԳ5

12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[11]
1.					
2.					

12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[12]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[13]

[11] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն
[12] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[13] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.	Դասընթացն ավելի մատչելի դարձնելու նպատակով առաջակում ենք խնդիր առաջադրանքներ, տարբեր իրավիճակներ, որոնց պատասխանները հնարավորություն են տալիս ստուգելու ուսանողի ձեռք բերած գիտելիքները և այն կիրառելու հնարավորությունները					ԼԳ6
2.	Առաջարկում ենք նաև ներկայացնել տարբեր ֆիլմերի, ստեղծագործությունների դաստիարակչական արժեքները/ըստ ցանկության/					
3.						

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[14]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	

[14] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

UJL	

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[15]:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝առավելագույնը 0 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է քննությունով:

[15]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

Քննությունով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ քննությունների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:[16]

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Մանկավարժության՝ որպես ինքնուրույն գիտության առաջացումը
2. Մանկավարժական գիտության օբյեկտը և առարկան
3. Մանկավարժական գիտության և պրակտիկայի խնդիրները
4. Դաստիարակության ծագումը: Տարբեր մոտեցումներ այդ հարցին
5. Դաստիարակությունը որպես հասարակական երևույթ, նրա օրինաչափությունները
6. Մանկավարժության հիմնական հասկացությունները, նրանց փոխադարձ կապը
7. Մանկավարժական գիտության մեթոդաբանական հիմունքները
8. Մանկավարժության կապը այլ գիտությունների հետ: Մանկավարժական գիտության զարգացման աղբյուրները
9. Մանկավարժական գիտության կառուցվածքը
10. Գիտամանկավարժական հետազոտությունների մեթոդները
11. Հասկացություն անձնավորության և նրա զարգացման մասին
12. Զարգացման օրինաչափությունները
13. Անձնավորության զարգացման և ձևավորման գործոնները
14. Խաղը և երեխայի զարգացումը
15. Ուսումը և երեխայի զարգացումը
16. Դաստիարակությունը և զարգացումը
17. Գործունեության դերը անձի զարգացման գործում
18. Հաղորդակցման դերը անձի զարգացման գործում. նրա տեսակները
19. Անձնավորության ակտիվության դերը նրա զարգացման և ձևավորման գործում
20. Անձնավորությունը որպես դաստիարակության օբյեկտ և սուբյեկտ
21. Տարիքային փուլերը անձնավորության զարգացման գործում
22. Նախադպրոցական տարիքի երեխաների բնութագիրը
23. Կրտսեր դպրոցական տարիքի երեխաների բնութագիրը
24. Դեռահասի տարիքային բնութագիրը
25. Պատանու տարիքային բնութագիրը
26. Երեխաների անհատական տարբերությունների հաշվառումը ուսուցման և դաստիարակության մեջ

[16] Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

27. Հասկացություն նպատակի մասին: Դաստիարակության նպատակի առաջացումը և զարգացումը
28. Դաստիարակության նպատակի սահմանման հիմունքները
29. Մտավոր դաստիարակության դերը անձի համակողմանի զարգացման գործում
30. Աշխատանքային դաստիարակության դերը անձի համակողմանի զարգացման գործում
31. Աշակերտների մասնագիտական կողմնորոշման համակարգը
32. Բարոյականության էությունը: Բարոյականությունը և իրավունքը
33. Բարոյական դաստիարակության դերը անձի համակողմանի զարգացման գործում
34. Գեղագիտական դաստիարակության դերը անձի համակողմանի զարգացման գործում
35. Գեղագիտական դաստիարակության աղբյուրները և միջոցները
36. Ֆիզիկական դաստիարակության դերը անձի համակողմանի զարգացման գործում
37. Ֆիզիկական դաստիարակության համակարգը և միջոցները
38. Երեխաների դաստիարակության նկատմամբ համալիր /կոմպլեքսային/ մոտեցում
39. Մանկավարժի մասնագիտությունը և նրա հասարակական նշանակությունը
40. Մանկավարժության դասականները ուսուցչի մասին
41. Մանկավարժի մասնագիտական կարողությունները և հմտությունները
42. Մանկավարժի անձնական որակները
43. Մանկավարժական ունակությունների համակարգը
44. Մանկավարժական վարպետության կառուցվածքը
45. Մանկավարժական հեղինակություն և տակտ
46. Սոցիալ-քաղաքական, տնտեսական և կուլտուրական գործոնների որոշիչ դերը կրթության համակարգի գործունեության համար
47. Կրթության համակարգի գործունեության սկզբունքները
48. ՀՀ կրթության համակարգի կառուցվածքը
49. Հասկացություն կրթության համակարգի մասին
50. Արտադպրոցական կրթության և դաստիարակության համակարգը, մանկական արտադպրոցական հաստատությունների տիպերը

<u>Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)</u>

<u>(1-ին ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 9-10շաբաթվա ընթացքում)</u>

- **Ընդգրկված թեմաները**

14.4. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Մանկավարժության՝ որպես ինքնուրույն գիտության առաջացումը
2. Մանկավարժական գիտության օբյեկտը և առարկան
3. Մանկավարժական գիտության և պրակտիկայի խնդիրները

4. Դաստիարակության ծագումը: Տարբեր մոտեցումներ այդ հարցին
5. Դաստիարակությունը որպես հասարակական երևույթ, նրա օրինաչափությունները
6. Մանկավարժության հիմնական հասկացությունները, նրանց փոխադարձ կապը
7. Մանկավարժական գիտության մեթոդաբանական հիմունքները
8. Մանկավարժության կապը այլ գիտությունների հետ: Մանկավարժական գիտության զարգացման աղբյուրները
9. Մանկավարժական գիտության կառուցվածքը
10. Գիտամանկավարժական հետազոտությունների մեթոդները
11. Հասկացություն անձնավորության և նրա զարգացման մասին
12. Զարգացման օրինաչափությունները
13. Անձնավորության զարգացման և ձևավորման գործոնները
14. Խաղը և երեխայի զարգացումը
15. Ուսումը և երեխայի զարգացումը
16. Դաստիարակությունը և զարգացումը
17. Գործունեության դերը անձի զարգացման գործում
18. Հաղորդակցման դերը անձի զարգացման գործում. նրա տեսակները
19. Անձնավորության ակտիվության դերը նրա զարգացման և ձևավորման գործում
20. Անձնավորությունը որպես դաստիարակության օբյեկտ և սուբյեկտ
21. Տարիքային փուլերը անձնավորության զարգացման գործում
22. Նախադպրոցական տարիքի երեխաների բնութագիրը
23. Կրտսեր դպրոցական տարիքի երեխաների բնութագիրը
24. Դեռահասի տարիքային բնութագիրը
25. Պատանու տարիքային բնութագիրը
26. Երեխաների անհատական տարբերությունների հաշվառումը ուսուցման և դաստիարակության մեջ

<u>Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)</u>

<u>(2-րդ ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի19-20 շաբաթվա ընթացքում)</u>

1. Հասկացություն նպատակի մասին: Դաստիարակության նպատակի առաջացումը և զարգացումը
2. Դաստիարակության նպատակի սահմանման հիմունքները
3. Մտավոր դաստիարակության դերը անձի համակողմանի զարգացման գործում
4. Աշխատանքային դաստիարակության դերը անձի համակողմանի զարգացման գործում
5. Աշակերտների մասնագիտական կողմնորոշման համակարգը
6. Բարոյականության էությունը: Բարոյականությունը և իրավունքը
7. Բարոյական դաստիարակության դերը անձի համակողմանի զարգացման գործում
8. Գեղագիտական դաստիարակության դերը անձի համակողմանի զարգացման գործում
9. Գեղագիտական դաստիարակության աղբյուրները և միջոցները
10. Ֆիզիկական դաստիարակության դերը անձի համակողմանի զարգացման գործում
11. Ֆիզիկական դաստիարակության համակարգը և միջոցները
12. Երեխաների դաստիարակության նկատմամբ համալիր /կոմպլեքսային/ մոտեցում
13. Մանկավարժի մասնագիտությունը և նրա հասարակական նշանակությունը
14. Մանկավարժության դասականները ուսուցչի մասին
15. Մանկավարժի մասնագիտական կարողությունները և հմտությունները
16. Մանկավարժի անձնական որակները
17. Մանկավարժական ունակությունների համակարգը
18. Մանկավարժական վարպետության կառուցվածքը
19. Մանկավարժական հեղինակություն և տակտ
20. Սոցիալ-քաղաքական, տնտեսական և կուլտուրական գործոնների որոշիչ դերը կրթության համակարգի գործունեության համար
21. Կրթության համակարգի գործունեության սկզբունքները
22. ՀՀ կրթության համակարգի կառուցվածքը
23. Հասկացություն կրթությանհամակարգի մասին
24. Արտադպրոցական կրթության և դաստիարակության համակարգը, մանկական արտադպրոցական հաստատությունների տիպերը

14.5. Գնահատման չափանիշները[17].
Տեսական գիտելիքները…

[17] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

Մասնակցությունը դասընթացին՝ հաճախումների հաշվառում(20 միավոր)

- **Գործնական աշխատանքները**
  - գործնական խնդիրների լուծում
  - առաջադրանքների իրականացում
  - թեստային առաջադրանքներ
  - իրավիճակային վերլուծություն
  - խմբային աշխատանքներ
  - տնային առաջադրանքների

Սեմինար պարապմունքները

- բանավոր շարադրել նյութը(պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները)
- զեկույցներ
- Ռեֆերատներ

- **Լաբորատոր աշխատանքները**
- Նյութի գիտական, համակարգված ձևակերպում,
- Ինքնուրույն եզրահանգումներ, սեփական տեսակետի ներկայացում,
- Նյութը ներկայացնելիս երկու և ավելի գիտական աղբյուրների օգտագործում,
- Գրաֆիկական պատկերների, աղյուսակների,
- **Ինքնուրույն աշխատանքը**
- Ռեֆերատ
- Զեկույց
- Հարցազրույց
- Աշխատանքային տետր
- Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն

Քննություն (ընդհանուր գնահատականի 40%-ը, կամ 40 միավոր, երկու ընթացիկ քննությունների գումարային արժեք)

- Ստուգման ձևը և գնահատման մեթոդը՝

- հարցաշարային ընթացիկ գրավոր և բանավոր քննություն:

- Գնահատման չափանիշները՝

- պատասխանել 4 հարցերին /յուրաքանչյուր հարցը 5 միավոր/, վաստակել 20 միավոր:

8 միավոր վաստակելու դեպքում ստանում է դրական գնահատական:

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն 011401.00.6 Մասնագիտական մանկավարժություն

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր 011401.19.6 հայոց լեզու և գրականություն

011401.20.6 ռուսաց լեզու և գրականություն

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ _____մանկավարժության բակալավր____________

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2024

Առկա ուսուցման համակարգ

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">ՄՀ/բ 132 Մանկավարժություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">5կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">3-րդ, 1-ին կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">56</td><td>Դասախոսություն</td><td>32</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td>24</td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">94</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">150</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Քննություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Ապագա ուսուցիչներին զինել մանկավարժական տեսական գիտելիքները արդյունավետ կիրառելու կարողություններով և հմտություններով, ընդարձակել նրանց մանկավարժական աշխարհայացքը զարգացնել մանկավարժական վերլուծական, համադրական և ստեղծագործական կարողությունները: Ձևավորել մանկավարժական ցանկացած իրավիճակում արագ կողմնորոշվելու կարողություն:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

Գիտելիք

• մանկավարժության առարկան, հիմնական հասկացությունները, կարևորագույն խնդիրները,
• մանկավարժության գիտահետազոտական մեթոդները,
• անձնավորության զարգացման և ձևավորման գործոնները,
• անձնավորության զարգացման տարիքային փուլերը,
• կրթության բովանդակության ընդհանուր բնութագիրը,
• ուսուցման գործընթացի էությունը,
• ուսուցման սկզբունքները,
• ուսուցման մեթոդները և միջոցները,</td></tr>
</table>

- *ուսուցման կազմակերպման ձևերի էվոլյուցիոն զարգացումը,*
- *դասը որպես ուսուցման կազմակերպման հիմնական ձև,*
- *ուսուցման գործընթացի ախտորոշումն ու վերահսկումը,*
- *ուսուցման ժամանակակից մեթոդների ու տեխնոլոգիաների կիրառումը դպրոցում,*
- *դաստիարակության նպատակի հիմնախնդիրը,*
- *դաստիարակության գործընթացի էությունը, առանձնահատկությունները,*
- *դաստիարակության օրինաչափությունները, սկզբունքները,*
- *դաստիարակության մեթոդները և կազմակերպման ձևերը,*
- *դաստիարկության բաղադրամասերը,*
- *դպրոցավարություն,*
- *տնօրենի գործառույթները*
- *դպրոցում գործող խորհուրդները:*
-

Հմտություն

- *ներկայացնել մանկավարժության հիմնական հասկացությունները,*
- *արդյունավետ օգվտել մանկավարժության գիտահետազոտական մեթոդներից,*
- *իմաստավորել անձի զարգացման գործոնները,*
- *իմաստավորել անձի զարգացման տարիքային շրջափուլերը,*
- *իմաստավորել ուսուցման և դաստիարակության կազմակերպման օժանդակ ձևերը,*
- *ներկայացնել արդի գնահատման համակարգը,*
- *ներկայացնել ուսուցման ժամանակակից տեխնոլոգիաները,*
- *կարևորել ուսուցչին ներկայացվող կոմպետենցիաները,*
- *արագ կողմնորոշվել տարաբնույթ դաստիարակչական իրավիճակներում,*
- *տիրապետի մանկավարժական տեխնիկային,*
- *տիրապետի դպրոցի կառավարման հիմունքներին:*

Կարողունակություն

- *մանկավարժության հիմնական հասկացությունների բնութագրմանը,*
- *տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելուն*
- *ուսուցման և դաստիարակության մեթոդների ու տեխնոլոգիաների իմաստավորմանը,*
- *ուսուցման և դաստիարակության սկզբունքների իմաաստավորմանը,*
- *տնօրենի, փոխտնօրենների, ուսուցիչ-դաստիարակի կոմպետենցիաների գաղափարազրմանը*

	• *մանկավարժական վարպետությանը:*
Դասընթացի բովանդակությունը	**ԹԵՄԱ 1Մանկավարժության օբյեկտը, առարկան և խնդիրները** Մանկավարժությունը որպես գիտություն դաստիարակության մասին, նրա ծագումն ու զարգացումը: Մանկավարժական հիմնական հասկացությունները: Մանկավարժական գիտության համակարգը: Մանկավարժության կապը հարակից գիտությունների հետ: Մանկավարժությունը որպես գիտություն և արվեստ: Ժամանակակից մանկավարժական տեսությունների ընդհանուր բնութագիրը: Գիտամանկավարժական հետազոտության մեթոդոլոգիան և մեթոդները: Մանկավարժական հետազոտությունների մեթոդաբանական հիմքը: Գիտամանակվարժական հետազոտության մեթոդների ընդհանուր բնութագիրը: Մեթոդների դասակարգումն ըստ բովանդակության և ձևի: Գիտամանկավարժական հետազոտությունների մեթոդների կատարելագործման ուղիները: **ԹԵՄԱ2. Անձնավորության զարգացումը և դաստիարակությունը:** «Զարգացում» և «Դաստիարակություն» հասկացությունների բնորոշումը: Դաստիարակության դերը և տեղը անձի ձևավորման գործոնների համակարգում: Հասարակական միջավայր: Դերը անձի ձևավորման գործում: Հասկացողություն տարիքի և տարիքային առանձնահատկությունների մասին: Տարիքային պարբերացում: Առանձին տարիքի դպրոցականների զարգացման առանձնահատկությունները: Համակողմանի կրթությունը և անձնավորության դաստիարակությունը: Դաստիարակության նպատակի հիմնախնդիրը մանկավարժության պատմության մեջ: Համամարդկային դաստիարակության ծրագիրը: Անձնավորության դաստիարակության խնդիրները և բովանդակությունը:

	ԹԵՄԱ 3. ԴԻԴԱԿՏԻԿԱ Ուսուցման գործընթացի էությունը: Հասկացողություն դիդակտիկայի մասին: Ուսուցման տեսության մեթոդաբանական հիմքը: Ուսուցման գործընթացի հիմնական օղակները: Ուսուցման գործընթացի հիմնական օրինաչափությունները: Ուսուցման սկզբունքները: Հասկացողություն ուսուցման սկզբունքների և կանոնները մասին: Զննողականության սկզբունքը: Գիտակցության, ակտիվության և ինքնուրույնության սկզբունքը: Համակարգվածության և հաջորդականության սկզբունքը: Գիտելիքների կայունության սկզբունքը: Մատչելիության սկզբունքը: Ուսուցման սկզբունքների միասնությունը: ԹԵՄԱ 4. Ուսուցման մեթոդները: Հասկացողություն ուուցման մեթոդների մասին: Ուսուցման մեթոդներին ներկայացվող պահանջները: Ուսուցման մեթոդների ժամանակակից դասակարգումը: Պրոբլեմային ուսուցման մեթոդները: Ծրագրավորված ուսուցման էությունն ու մեթոդները: Գիտելիքների ստուգման և գնահատման մեթոդները: ԹԵՄԱ 5. Ուսուցման կազմակերպման ձևերը, կրթության համակարգը Հասկացողություն ուսուցման կազմակերպման ձևերի մասին, նրանց պատմական զարգացումը: Դասը որպես ուսուցման կազմակերպման հիմնական ձև: Դասերի տիպաբանությունը և կառուցվածքը: Ուսուցչի նախապատրաստումը դասին: Թեմատիկ և համդասյա պլանավորում: Ուսումնական էքսկուրսիաներ, նրանց տեսակները, նշանակությունը և անցկացման մեթոդիկան: Տնային ուսումնական աշխատանքները, դրանց հանձնարարմանը և կատարմանը ներկայացվող մանկավարժական պահանջները: Ուսուցման բովանդակությունը: ԹԵՄԱ6. Հասկացողություն կրթության բովանդակության մասին: Կրթության բովանդակության ձևերը: Կրթության բովանդակության որոշման գիտական հիմունքները: Միջառարկայական և ներառարկայական կապերը: Ուսումնական

	պլանների, ծրագրերի և դասագրքերի բնութագիրը: ԹԵՄԱ7. ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ Դաստիարակությունը որպես մանկավարժական համակարգ: Դաստիարակության տեսությունը որպես մանկավարժական գիտության բաղկացուցիչ մաս: Դաստիարակության գործընթացի հիմնական օրինաչափությունները; Դաստիարակության գործընթացի շարժիչ ուժերը: Դաստիարակչական գործընթացի արդյունավետության բարձրացման ուղիները: Դաստիարակչական գործընթացի սկզբունքները, դրանց ներկայացվող պահանջները: ԹԵՄԱ 8. Դաստիարակության մեթոդների ընդհանուր բնութագիրը: Ընդհանուր հասկացողություն դաստիարակության մեթոդների, հնարքների և միջոցների մասին: Դաստիարակության մեթոդների կիրառման արդյունավետության պայմանները: Դաստիարակության մեթոդների ժամանակակից դասակարգումը: ԹԵՄԱ9 Բարոյական դաստիարակություն: Հասկացողություն բարոյական դաստիարակության մասին: Բարոյական դաստիարակության նպատակը, խնդիրները և բովանդակությունը: Բարոյական դաստիարակության ուղիներն ու միջոցները: Բարոյական զգացմունքների դաստիարակումը: Աշակերտների սեռական դաստիարակություն: ԹԵՄԱ10.Գեղագիտական դաստիարակություն: Հասկացողություն գեղագիտության և գեղագիտական դաստիարակության մասին: Գեղագիտական դաստիարակության խնդիրները և բովանդակությունը: Գեղագիտական դաստիարակության մեթոդները և միջոցները: ԹԵՄԱ11.Ֆիզիկական կուլտուրան և սպորտը որպես գեղագիտական դաստիարակության միջոց: Ստեղծագործական ընդունակությունների զարգացումը և գեղագիտական գործունեության կազմակերպումը:

	Աշխատանքային դաստիարակություն: ԹԵՄԱ12. Աշխատանքային դաստիարակության հիմնախնդիրը մանկավարժության մեջ: Աշխատանքային դաստիարակությունը անձի համակողմանի կրթության և դաստիարակության գործում: Աշխատանքային դաստիարակության հիմնական խնդիրները, բովանդակությունը: Աշակերտների աշխատանքային գործունեության կազմակերպումը: Աշխատանքային դաստիարակությունը ֆիզիկական դաստիարակության համակարգում: Դպրոցականների պրոֆեսիոնալ կողմնորոշումը և աշխատանքային դաստիարակությունը ԹԵՄԱ 13 Ընտանիքի դերը մատաղ սերնդի դաստիարակության գործում: Ընտանեկան դաստիարակության բովանդակությունը և հիմնական պայմանները: Ընտանեկան դաստիարակության մեթոդները: Ընտանեկան դաստիարակության դժվարությունները և թերությունները: Ընտանիքի և դպրոցի միջև եղած կապի ձևերը: Դպրոցի աշխատանքը ծնողների հետ: Դպրոցի, ընտանիքի և հասարակության համատեղ գործունեությունը մատաղ սերնդի դաստիարակության գործում: **ԹԵՄԱ14. Դպրոցավարություն:** Ժողովրդական կրթության կառավարման ու ղեկավարման ընդհանուր հիմունքներ: Դպրոցի ուսումնադաստիարակչական աշխատանքի ղեկավարումը: Ուսուցիչը դպրոցի կառավարման համակարգում:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Ռեֆերատներ, ինքնագնահատում **թեստային գնահատում**
Գրականություն	1. Պարտադիր- Յու. Ամիրջանյան, Ա. Ա. Սահակյան, Մանկավարժություն, Ե.2004 2. Ն. Ե. Կովալյով, Բ. Ֆ. Ռայսկի, Ն.Ա.Սորոկին, Մանկավարժության ներածություն 3. Գ. Ե. Ղույումչյան, Մանկավարժություն, 1,2 գիրք,

Ե 2005

4. Յու. Կ. Բաբանսկի, Մանկավարժություն, հատոր 1-2, Ե. 1986
5. Վ. Ա. Կրուտեցկի, Մանկավարժական հոգեբանության հիմունքներ, Ե.1976
6. Ս. Պ. Մանուկյան, Մանկավարժական ընդհանուր հիմունքներ, Ե.1999
7. Լեոնտև, Հոգեկանի զարգացման պրոբլեմները, Ե. 1968
8. И. П. Подласый, Педагогика, М. 2003
9. Б. П. Есупова, Основы дидактики, 1967

1. Լրացուցիչ-՝ Յան Ամոս Կոմենսկի «Մեծ դիդակտիկա», Երևան, 1962թ.
2. Ա. Մակարենկո «Մանկավարժական ընտիր երկեր», Երևան, 1950թ.
3. Ա. Դիստերվեգ «Մանկավարժական ընտիր երկեր», Երևան, 1963թ.
4. Ժ.Ժ. Ռուսսո «Էմիլ կամ դաստիարակության մասին», 2 հատոր, Երևան, 1960թ., 1962թ.
5. 10Կ. Դ. Ուշինսկի «Մանկավարժական ընտիր երկեր», 2 հատոր, Երևան, 1958թ., 1959թ.
6. Խ. Աբովյան «Պատմություն Տիգրանի կամ բարոյական խրատներ հայ մանուկներին»:
7. Կրթության մասին՝ ՀՀ օրենք, 2003
8. Մանուկ Մկրտչյան՝ՀՀ կրթակարգը և պետական չափորոշիչները՝ 2004
9. Сластенин В. А., Исаев И. Ф., Мищенко А. И., Шиянов Е. Н., Педагогика, М., 2004